

TÜRKİYE'DE SOLUNUM KORUMADA BİR DEVİR: KENDİ HİKÂYEM

Levent SERT
ISG Uzmanı

Çocukluğumda ailemle birlikte buğday, ayçiçeği tarlalarında çalışırdım. Buğdaya o zaman ki adı ile DDT atardık. Tarlada canlı bırakmazdık. Büyüklerimizden gördüğümüz şekilde, tarlanın içinde gezerrek pompa ile ikna olduğumuz kadar atardık. Yaptığımız işin adı “ilaç atmak!” idi. DDT’den biraz zarar görmüş olanlar, sağdan soldan kulaktan dolma bilgileri olanlar, annemizin kızlarımızın kullandığı tülbent, eşarp ile kafaya ve yüze dolardı kendini korurdu. Bazısı bunu da yapmazdı bilinçsizlikten. El emek yoğunluklu tarım yapıldığı için bu “ilaçlar” atılmazsa bütün yaz otlarla uğraşmaktan tarladan çıkamazdınız.

Bu insektisitler (ilaç değil

tabi ki) pahalı idi. Başkışede tutulur ki, kalan yarısı gelecek yılda kullanılsın. Ambalajı üzerinde nasıl kullanılacağı Türkiye’de üretilmişse Türkçe yazılı olma ihtimali yüksek. Ama yurtdışı üretim ise kullanım miktarı ve etkilenmeniz o günkü yaşama şansınız ile ilgili idi.

Duyardık, falanca köyde İbrahim ile karşı köyden Mehmet önceki gün tarlada ilaç atmışlar, hiç de bir şeyleri yokmuş durup dururken ikisi de ölüvermiş diye konuşulurdu. Eceldi, vade idi, kaderdi cenazeden sonra iki gün konuşulur unutulur giderdi.

Nihayetinde tarlalardan hayatımızı kaybetmeden bir şekilde lise öğrenimimize başladık.

Meslek lisesinde Elektronik programında öğrenim görüyordum. Lehimleme mesleğinin ana konusu olunca, kurşunlu lehim dumanları içinde en iyisini yapmaya çalışırdık. Baskı devre çalışması için demir üç klorür kullanırken okulun tuvaletindeki kovadan çıkan asit buharından gözümü görmezdi. Tek derdimiz elle çizdiğimiz baskı devre ile notumuzu on almak idi.

Okulu bitirdik, özel bir otomotiv firmasında Elektronik Bakım İşçiliği yapmaya başladım. Benim gibi tarlalardan gelen bir sürü şanslı çalışma arkadaşı eğitimlerini tamamlayıp iş hayatında yerini almıştı.

Kaynak atölyelerinde çıkan

kaynak ve plazma dumanları için havalandırma kurulması üretim müdürleri ve genel müdürlerin aklına nedense gelmiyordu. Bu duman zararlı, bunu dışarı tahliye edelim demek

işinizi kaybetmeye niyetli olduğunuz anlamına gelirdi. Yerlerde metal tozları olurdu, uçuşurdu, ancak akşam son on dakikada atölye temizlenirdi. Süpürge ile temizlerken de tüm toz havaya kalkar, evinize bol metal tozu ile maruz kalmış giderdiniz. Boyahane çalışan kişiler tarladaki gibi bez sarıp çalışırdı. Maruz kaldığı tinerden dolayı boyama kabininin içinde çalışanlar sarhoş gibi çalışırdı.

Üretilen Araçların içinde yapıştırma işlemi, tinercilerin kullandığı yapıştırıcı ile yapılırdı. Araç içinde çalışan işçi, bu işlemi zaman kaybını önlemek için, ayakkabı tamircilerinin kullandığı yapıştırıcı kabını kullanarak maruziyetinin dozunu artırdığının farkına varmazdı.

Ben de arızalara giderdim. Formaldehit ve İzosiyanat kokusu altında çalışmak oldukça zordur. Maske KKD olarak sadece sarı renkli, ortamdaki gazı, tozu olduğu gibi geçiren toz maskelerinden ibaret idi. Yurtdışından gelen maskeler, oldukça pahalı olduğundan olsa gerek, tartışma konu dahi olamazdı. Bulduğumuz toz maskesini de maruziyetin türü ne olursa olsun her yerde her işte kullanırdık.

Çalışırken öğrenim hayatıma devam ediyordum. Otomotiv sanayinden ayrılarak, İş Güvenliği Uzmanlığı yapmaya tesadüfen başladım. Mesleğe başladığımda İş Güvenliği İş Sağlığı Kanunu ve bağlı yönetmelikler henüz yoktu. Sadece İşçi Sağlığı İş Güvenliği Tüzüğü ve Çalışma Bakanlığı Müfettişi Adnan Avcı'nın tecrübelerine ve tavsiyelerine göre yazmış olduğu kitabı vardı. KKD ihtiyacının yasal gerekçesi, tüzükte geçen birkaç genel cümle idi. İşveren neye göre neden alınması gerektiğini sorduğunda, yasal altyapının olmaması sebebi ile susup kaldığımız yıllardı.

Yıl 2008'e geldiğinde, mevzuat değişiklikleri çıktı, iptal oldu. 2012'de nihayet İSG yasamız kabul edildi. Yasada belirtilen hususların uygulanması için, kendimizi ve işçileri eğitmeye başladık. Çok kısa zamanda ne olduğu bilinmeyen kişisel koruyucu donanım markaları piyasada yerini aldı. Maliyet-fayda-yasal zorunluluk-bütçe denkleminde doğru ürünü kullanmak istiyorduk. İşçinin kullandığı KKD'lerde sorun yaşandığında sağlıkları ve üretim etkileniyordu. Uluslararası markalar

ve yerli üretim tercihi arasında gidip geliyorduk. İşçide yerli markaların ucuz ve kalitesiz algısı vardı. Uluslararası markalar, henüz gelişen yerli markalara karşı etik olmayan tekliflerle geliyorlardı. Teklifleri yapanlar Türk ve sevimsiz ve doğru olmayan rekabet Türkiye de oluyordu.

Yerli markalar, siyasi olayların yoğun olduğu o dönemlerde denemek için maske numuneleri bırakıyordu. Denemelerden olumsuz sonuçlar alıyorduk. Öyle ki nezaketen görüşme yapıyorduk.

Bir gün çok güvendiğim, KKD konusunda çok tecrübeli bir dostumuz, yerli ve milli bir maske markasını tavsiye etti. O gün, bugün bu milli güvenilir markamız ile işçimizin sağlığını koruduğumuzdan emin bir şekilde, ülkemiz milli servetinin yurtçinde kaldığını bilerek yolumuza devam ediyoruz.

Eğitim verdiğimiz işçilerimizin %80'i kırsal kesimden ya da hala bağlantısı var. P1, P2, P3 maske ve kullanım alanları konusunda oldukça ilgililer. Milli markalarımızı da özellikle tercih ediyorlar. Köylerinde tarla "ilaçlama!" işlerinde de P3 kullanılması gerektiğini ve ülkemizde yerli milli bir firmamızın üretebildiğini biliyorlar, ailelerine anlatıyorlar.

Yerli üretim konusunda örnek bir girişimcilik ve başarı örneği gösteren, sürekli büyüyen ve ülkemizin Kişisel Koruyucu Donanımı ihtiyaçlarına cevap veren, yerli üreticilerle yolumuza devam ederken yerli üretime olan güvenimiz ile çalışanlarımızı korumaya devam edeceğiz.